

in gesprek

László Rád, Lwan May Oo en Eui-Seok Lee

Op zoek naar een plek in Gods kerk

Tekst Caspar Dullemond | Foto's Sonny Tiwow

Hun jaar bij de PThU zit er al weer bijna op. Alle drie leggen ze de laatste hand aan hun masterscriptie, die de bekroning moet vormen op een intensieve en spannende tijd aan de Internationale Master van de vestiging Groningen van de Protestantse Theologische Universiteit. En dan gaan ze, net als hun medestudenten, terug naar hun eigen land, om te werken in hun kerk of aan een theologische faculteit - of misschien wel allebei.

Hun landen van herkomst zijn al even divers als de vakken waarin ze zich gespecialiseerd hebben: Lwan May Oo (32) uit Myanmar bestudeert de relaties tussen christenen en boeddhisten, Eui-Seok Lee (30) uit Zuid-Korea verdiept zich in de geschiedenis van de Nadere Reformatie en László Rád (27) uit Roemenië doet onderzoek naar de motivaties van Nederlandse studenten om theologie te gaan studeren. Voor deze special van PThUnie blikken ze graag even terug op hun Groningse verblijf. Eén Nederlands zinnetje zullen ze hun leven lang niet vergeten, zeggen ze: 'Zullen we een afspraak maken?'

Ook aan deze ontmoeting is - onvermijdelijk - het maken van een afspraak vooraf gegaan. Ik ontmoet Eui-Seok, Lwan May Oo en László in de hal van Casa Mundo, de door de stichting Ruimzicht tot internationaal studentenhuus omgebouwde voormalige Stadsparkkerk aan de Snelliusstraat. Eui-Seok en May Oo wonen hier met nog veertien andere Nederlandse en buitenlandse studenten. László woonde hier ook, tot zijn vrouw vanuit Transsylvanië overkwam in het kader van een uitwisselingsprogramma van de PThU. Hij mist de gezelligheid van Casa Mundo, zegt hij: 'Ik kom hier niet zo vaak als ik zou willen. Er is zoveel werk te doen. Ik heb goede herinneringen aan de huisavonden, de feestjes. Het is echt een gemeenschap.'

Vooraf in die eerste maanden van hun verblijf was het belangrijk om samen een plek te hebben en elkaar te ondersteunen, vinden de masterstudenten. Eui-Sok: 'Het eerste half jaar studeerden we samen, omdat we dezelfde vakken volgden. Dit semester hebben we allemaal ons eigen specialisme. Nu komen we elkaar in de hal tegen en zeggen: hallo, hoe gaat het met

jouw thesis? Het contact is wat minder intensief.'

Niet falen

Het contact mag minder intensief zijn, de studie is dat niet. Niet afgeleid door familie en hun eigen universitaire en kerkelijke gemeenschappen werken deze studenten keihard aan hun thesis, minstens zes dagen per week. 'We mogen niet falen', vat Eui-Seok hun inzet samen. 'Ik werk thuis in Myanmar hard, maar hier werk ik harder', voegt May Oo daar aan toe. Ze beschrijft een gemiddelde dag als volgt: 'In de ochtend sta ik op. Dan ga ik naar de bibliotheek, en daar zit ik de hele dag te studeren. 's Avonds maak ik wat te eten en dan studeer ik weer. Ik doe eigenlijk niets anders. Op een gegeven moment was ik 's nachts in mijn dromen nog aan het studeren!' László herkent dit patroon: 'Het is intens studeren wat je hier doet. Als mijn vrouw en ik een keer een dagje naar Keukenhof gaan, of naar vrienden in Amsterdam, dan hebben we de volgende dag het gevoel dat we achter lopen.'

De verwachtingen zijn hoog, en die willen ze alle drie graag waarma-

László Rád (27) uit Roemenië, Lwan May Oo (32) uit Myanmar en Eui-Seok Lee (30) uit Zuid-Korea studeren dit jaar aan de Protestantse Theologische Universiteit in Groningen. Ze volgen daar de internationale masteropleiding Theology in Depth. In augustus gaan ze terug naar hun eigen land. Caspar Dullemond is free lance journalist en eindredacteur van PThUnie.

ken. Ook de intensieve omgang met de docenten speelt een rol. 'Het contact is heel persoonlijk. Je schaamt je echt als je niet hard genoeg je best hebt gedaan', aldus László. Eui-Seok lacht: 'In Korea wist ik wat ik van mijn docenten kon verwachten. Hier was het een verrassing.' László knikt instemmend: 'De eerste maand hier hebben we besteed

een onderwerp dat zowel relevant is in hun eigen leven als voor de kerk en de theologie in hun eigen land. May Oo groeide op in een christelijke gemeenschap in een overwegend boeddhistisch land: 'Ik heb meer boeddhistische dan christelijke vrienden. Daar zijn er veel meer van. We doen in ons land veel samen, maar het geloof is gescheiden.'

honderdtwintig jaar oud. We zitten eigenlijk in dezelfde fase als de Nederlanders in de zeventiende eeuw. Na een periode van expansie stellen theologen nu vragen naar de kern van het geloof.' Dr. Henk van der Meulen en dr. Marten van der Meulen zijn de begeleiders van László, die zich bezighoudt met de motivatie van Nederlandse theologie-

'Het contact met de docenten is heel persoonlijk. Je schaamt je echt als je niet hard genoeg je best hebt gedaan.'

aan erachter komen wat de docenten nu precies van ons verwachten.' Eui-Seok, opnieuw met een lach: 'Maar na de eerste tentamens werd het wel duidelijk...'

Link met eigen land

n het tweede semester konden de masterstudenten zich specialiseren. Voor hun scriptie kozen ze alle drie

Nu doet ze, bij prof.dr. Benno van den Toren, onderzoek naar de verhouding tussen beide geloven. Eui-Seok bestudeert de Nadere Reformatie, onder begeleiding van prof.dr. Hans-Martin Kirn. Een link met het huidige Korea lijkt niet voor de hand te liggen, maar is er wel degelijk, zegt hij: 'De protestantse geschiedenis in mijn land is nog maar

studenten. 'Bij andere studies is wel onderzoek naar motivatie gedaan, maar bij theologie nemen we maar aan dat iedereen roeping heeft. Maar wat bezielt iemand om in deze tijd van secularisatie voor theologie te kiezen?' Na enig nadenken voegt hij daar aan toe: 'Het heeft even geduurd voor ik doorhad dat de vraag die ik stel eigenlijk over mezelf

in gesprek

László Rád, May Oo Lwan en Eui-Seok Lee

'Thuis werk ik hard, maar hier werk ik harder!'

gaat. Ik ben na de middelbare school een studie tolk-vertaler gaan doen, omdat ik wist niet wat ik met mijn geloof wilde. Dit is mijn manier om er achter te komen wat mijn plek in Gods kerk is'

Ook de beide anderen hebben een meer persoonlijke motivatie voor hun afstudeeronderwerp. Dat ze deel uitmaakt van een christelijke minderheid in een

Want de dominee zei: alleen een echte christen wordt gered. Ik ben theologie gaan studeren om een antwoord op die vraag te vinden. Iedere theologiestudent zei dat hij door God geroepen was. Ik was de uitzondering. Nu weet ik: ik ben een christen, ook als ik niet zo'n moment heb meegemaakt.' Vandaar zijn fascinatie voor de Nader Reformatie, een geloofsstroming waar persoonlijk geloof en

met Nederland hier en daar wel een schok, geven ze toe. May-Oo: 'Dat studenten gewoon samenwonen. Bij ons Myanmar is dat ondenkbaar!' Naast het persoonlijk verkeer was ook het verkeer op straat wennen voor haar: 'Als ik op straat loop, stoppen de auto's. Als ik overstreek, stoppen de auto's. Bij ons gebeurt dat niet.' Ook theologisch zijn de verschillen soms groot. 'Ik kom zelf

mogelijkheden zijn binnen kerk en geloof.' En die leer je aan de PThU allemaal kennen, voegt Eui-Sok daar aan toe: 'De docenten hier hebben allemaal een andere achtergrond en een andere benadering, van heel orthodox tot heel liberaal.

langrijkste reden is de volle agenda die Nederlanders altijd schijnen te hebben: 'Een van de meest gebruikte Nederlandse zinnen is: zullen we een afspraak maken? Alles is al twee of drie maanden van te voren gepland!'

Eui-Seok ging met kerst naar huis, May-Oo bleef in het Casa Mundo. 'Dat was wel moeilijk', zegt ze. Maar, voegt ze er stoer aan toe: 'Voor heimwee ben ik te oud.' Eui-Seok: 'Ik ben te druk bezig om veel over thuis na te denken.

*'Dit is mijn manier om er achter te komen
wat mijn plek in Gods kerk is.'*

boeddhistisch land zorgde ervoor dat May-Oo bewust koos voor het geloof en de kerk: 'God riep mij.' Bij Eui-Seok ontbrak een dergelijk moment: 'Ik ben christelijk opgevoed. De kerk is deel van mijn leven. Maar ik weet niet of ik bekeerd ben. In mijn tienerjaren was dat een belangrijke vraag: ben ik wel echt christelijk?

bekering een centrale rol spelen, zegt hij.

Kampen

Verscheidende van de docenten aan hun eigen opleidingen hadden in Kampen gestudeerd. De drie internationale masterstudenten kenden de PThU dus al uit verhalen. Toch was de kennismaking

uit een klassieke, conservatieve achtergrond', legt László uit. Een ontmoeting, in PKN-verband, met een congregatie van LHBT-ers was voor hem even wennen: 'Maar ik leer hier om meer open te staan voor andere interpretaties, voor nieuwe theologische benaderingen. Het belangrijkste wat ik hier heb geleerd is dat er altijd andere

Dat kan hier gewoon naast elkaar bestaan. En dat helpt mij om mijn eigen standpunt te bepalen: wat vind ik nu eigenlijk zelf?'

Wat ze graag wat meer zouden willen is contact met de Nederlandse studenten: 'Bij de eerste colleges waren we soms samen, maar daarbuiten is er weinig contact.' Dat komt deels omdat Groningen zo groot is, denkt László: 'Hier zijn zoveel opties. We zien elkaar niet eens in de kerk. Want iedereen gaat naar z'n eigen.' Maar de be-

Moedertaal

Betekent dit dan dat ze een sterke behoefte hebben om landgenoten te ontmoeten? Voor László niet. Transsylvanië is relatief dichtbij, en bovendien is zijn vrouw bij hem. Wel vindt hij het leuk als hij op straat Hongaars hoort spreken: 'Zeker als ze niet door hebben dat ik ze kan verstaan...' Bij May-Oo en Eui-Seok is de behoefte aan verwanten groter. En hoe internationaal Groningen ook is, voor een kerkdienst in de moedertaal moeten ze toch echt naar de Randstad.

Daarnaast: ik ben single, dus ik heb alleen te maken met mijn familie, niet met een partner thuis.' Toch wordt er regelmatig gefibred en geskyped: 'Dat contact is zo zo direct dat ik soms niet weet of ik in Nederland ben of in Korea.'